

Ravni pot najboljši pot.

Vesela igra v enem dejanji.

Kotrčevac

Svobodno poslovenil

Brnard Tomšič,

bivši učitelj v Vinici 1852.

Izdalo i založilo

Dramatično društvo v Ljubljani.

V LJUBLJANI.

Natisnola Rozalija Eger.

1868.

adl. 6

Ravnani pot najboljši pot.

Resela igra v enem dejanju.

Strobov pozloveni

Ernest Tomatic
društvo ljubiteljev v Ljubljani 1882

izdala 1882

Dramatično društvo v Ljubljani

V LJUBLJANI

IN = 030038942

Nekoliko za predgovor.

To veselo igro sem našel mej sem ter tja raztresenimi rokopisi rajnega pisatelja, svojega očeta, ki jo je svobodno po Kotzebuevu spisal 1852. leta v Vinici na Dolenjskem, kder je blizu 20 let nevtrudno delal na težavnem šolskem polji.

Ta, — i tudi igra „Lehkoverni“, ka se dobiva pri tiskarji Antonu Jakiči v Zagrebu, ter še drugi obširnejši nemški i slovenski spisi rajnega pisatelja, kar se jih nahaja po tedánjih časopisih, dostojno kažó, da bi Slovenci imeli zdaj od njega še nektero slovstveno delo, da ga nemila smrt nij uže 1856. leta prehitála, ter ga v najboljšej dobi iz stiske preselíla v lepši kraj. V tej igri

je blagi pokojnik tudi vrlo dobro popisal svoje male dohodke, ktere je užival.

Gotovo se najde še kde kakšna mrvica njegovega slovstvenega truda; naj bi slovenski rodoljubi i prijatelji rajnega domoljuba poslali meni vse, kar se morda še zasledí, da potem razglasim na spoštovanje i slavo pokojnega pisatelja.

V Tržiči meseca krésnika 1867.

Ivan Tomšič,

učitelj.

Dostavek: Dramatičnega društva odbor je popravil nekoliko reči, kakor je bilo treba, da so primerne zdanjemu času, ter tudi jezik je malo opilil v tej igri katero je društvu za tisk prepustil gosp. Ivan Tomšič.

0 a o b e :

Baron Munch, present i. solki. partu
Tona, noteljan. tova
Ryon, ...
Kron, ...
Jakob, ...
Marian, ...
Gerkovik, ...

O s o b e :

Baron Murten, graščak i šolski patron.

Tona, učiteljska vdova.

Raven, { učitelja.
Krivec, {

Jakob, baronov sluga,

Marjeta, njegova kuharica.

Cerkóvnik.

PRVI PRIZOR.

(Velika soba z mizo i stoli; v kotu mizica s papirji. Na desno i levo so vrata.)

Baron (sam).

Denes tedaj prideta dva, ka bi rada dobila službo pokojnega učitelja. — Meni je dano izbirati: to je, da razsodim, kateri izmej njíju je vrednejši i sposobnejši. A žali bog, tega pač ne umejem! Če moj sluga za konje dobro skrbi i lovec pse dostojno redi, to — uže uganem; a nikakor ne, kakovšneh lastností je treba učitelju. — Kaj, ako bi ja vdova malo presejala? Prebrisana je, ná-njo se zanesem.

DRUGI PRIZOR.

Tona (pride iz sobe od leve roke). **Baron.**

Tona. Dobro jutro, plemeniti gospod baron!

Baron. Uže zopet plemeniti gospod? — „Očka“ iz vaših ust najrajši slišim. Tako ste tudi pokojnega moža nazivali.

Tona. Bil je mnogo starejši od mene.

Baron. Imel je nekaj nad šestdeset let, do kterih

tudi meni mnogo ne manjka. — Naša župovina potrebuje zdaj novega učitelja.

Tona. To se ve da.

Baron. A vdova tudi novega moža.

Tona. O kaj pa!

Baron. Poslušajte Tona, kar vam povem. Ko mi je vaš pokojni mož rekel, da se misli v šestdesetem letu zopet ženiti, pa da želi vzeti šestnajst let staro deklè, jaz sem se mu debelo smijal. A pritoživšemu se, da je vsak dan slabejši, i da v težavnem poslu mnogo trpèč potrebuje vendar kake postrežbe, svetoval mu sem, da vzame kako postrežno, starico k sebi. „Oh, star človek,“ odgovorí „nij pripraven, da bi se uklanjal tujim sitnostim. A neko dobro odgojeno dekle, ka je nekdej staremu strijcu dalje časa streglo, to bi se z manoj uže razumelo, i baš to dekle tudi želim vzeti, ter jej svoje imovínico zapustiti.“ — Imenoval vas je ubogo siroto, ka ste takrat pristisnenej teti samo slabo živeli. To ne kaže, tako sem si mislil jaz, dokler se nijsem prepričal, da so se uresničile njegove besede, ter kako potrpežljivo ste stregli pokojnemu zadnje dni pred smrtjo.

Tona. O njegovej dobroti mi je to bilo tudi lahko.

Baron. Umirajoč vas je še hvaležno blagoslovil. — Minolo je uže tri leta, kar ste vdova i kar

pri meni stanujete. Zagotavljam vas, da vas ljubim, kakor svojo hčer, i težko bi me stalo, ako bi me kdaj zapustili.

Tona. Saj tudi rada pri vas ostanem, samo če ste z mano zadovoljni.

Baron. Bog vé, da sem. — Rad bi vas pa tudi preskrbel, predno umerjem. Tedaj ako se neščete od mene ločiti, treba da novega učitelja vzamete.

Tona. Ne, ne, ljubi očka —

Baron. Da! da! da! — Oglasila sta se dva za službo, — a izbirali bode — vi!

Tona (čudeč se). Jaz?

Baron. Zakaj ne? — Mislím, da v tem več veste — od mene.

Tona. Kterega izmej njiju bode omika bolj preporočala, to vam hočem rada razodeti, ali vzeti ga — o ne!

Baron. Po pravici, Tona! ali ste kedaj ljubili?

Tona. Skoro da!

Baron. V kočici pri teti?

Tona. Če tudi se mi smežete, — vam, svojemu dobrotniku, vendar vse razodenem. Nasproti naju je prebival —

Baron. Nu, nu, dalje, dalje!

Tona. Nasproti naju je prebival neki mladenič višjih šol. Nikoli nijsem govorila besedice ž njim; a stala sem večkrat pri oknu ter on tudi pri oknu, pa sva se prijazno pogledovala. Oh,

kolikokrat sem jesti i piti dajala ptičkom v kletki, ka je stala na oknu, če tudi nij bilo treba.

Baron. Menim!

Tona. To je trpelo nekaj nad pol leta. — Mislím, da sva se ljubila.

Baron. Tudi meni se kaj tacega misli.

Tona. Zdajci mi teta zapové, da mi je starega učitelja vzeti, a če ne, da se iz hiše poberem. Kaj mi je bilo storiti? Bila sem sirota i ukloníla sem se tetinej volji. — Ko sem obljubila vzeti starega učitelja, postajala sem samo še redko pri oknu, ker sem največ žalovala. — Kaj si je pač utegnol mladenič misliti! — Naposled je vendar menda zvedel, da sem nevesta. — Na poročni dan, videvši me pri oknu z vencem na glavi, začel je milo, milo plakati, i — tudi jaz sem ž njim plakala. Z roko mi je mahal, kakor bi hotel reči: srečna bodi! — Od tega časa ga nijsem več videla.

Baron. Kako mu je bilo ime?

Tona. To mi je neznano.

Baron. Kako je to mogoče?

Tona. Često sem hotela sosedo povprašati, kako mu je ime; a bala sem se, da bi me goreče lice ne razodélo.

Baron. Kaj se je učil?

Tona. Ne vem.

Baron. Kakšne očí je imel?

Tona. Modre.

Baron (na stran). To uže vé, a od vsega družega, česar je bolj treba, nič. — (Glasno). Ali se ga še kedaj spominjate?

Tona. Kakor umrlega prijatelja.

Baron. Zdaj nij drugače, ljuba moja! možiti se vam je. Dolga bolezen vašega moža vam je pobrala vso imovino; a jaz vam tudi ne bi utrpel toliko zapustiti, da bi mogli brezi skrbi i trpljenja živeti.

Tona. Imam, hvala Bogu, zdrave roke na delo.

Baron. To je vse lepo; ali nova učitelja utegnete vendar malo pogledati. Zaradi vas bi jaz nekoliko službo poboljšal.

Tona. Storim po vašej volji, samo če bode — —

Baron (seže naglo v besedo). Samo če bode mladenič po vašej volji? To se vé! Saj sta dva, lahko bode izbirali. Eden je Jožef Ráven; ta mi je čudovito malo i ob kratkem pisal. (Pokaže mizico s papirji.) Omenil je namreč samo toliko, da denes pride. Drugi je — Jernej Krivec; ta je popisal célo pôlo papirja, ter me hvali i hvali, ako tudi me še nikoli nij videl. Šest spričál i tri priporočilne liste svojih starih znancev je priložil prošnji. Učen morda utegne biti, da ga nij blizu enacega. — Ako je mladenič zal i če ima dobro srce, morda mu vendar utegnete službo dati!

Tona. Ha! ha! ha! Jaz?

Baron. To nij novo! — O koliko jih je, ka se imajo za podelítev kake službe samo ženskimi glavami zahvaliti.

TRETJI PRIZOR.

Cerkovnik. Prejšnja.

Cerkov. Nevredni cerkovnik sem se prederznol —

Baron (seže mu v besedo). Ako si nevreden, denem te iz službe.

Cerkov. Oprostite plemeniti gospod; to je samo moja ponižnost, ktera je Vašej milosti spodobna.

Baron. Prevelika ponižnost nikomur nej spodobna, ni tebi ni meni. — Ob kratkem, kaj hočeš?

Cerkov. Kaj sem hotel reči? — Pred Vaš milostljivi obraz stopam, za poslanca novemu učitelju Jernuju Krivcu.

Baron. Ali je prišel?

Cerkov. Prišel je, i ponižal se je, mene v mojej siromaškej hišici obiskati.

Baron. Da bi te zlodej! — Ali ti nijsem lani dal nove hiše sezidati?

Cerkov. Ne, ne! Siromaška hiša, to je samo moja uboga osoba.

Baron. Pojdi se solit ti i tvoja ponižnost! — Zakaj učitelj nij sam précej k meni prišel?

Cerkov. Menda zato ne, da bi se poprej po vasi

malo posvetoval, kako bi stopil pred vašo milost. — Kaj sem hotel reči? Mojej Urši se je uže pridobríkal, pa vendar ona vsacega pisano gleda i vsacemu priimke obeša. Ali to nij čudno, kajti komaj stopi v hišo, poljubi otroke, razdeli jim kruha, lešnjakov, orehov i suhega sadja, dokler žepov ne izprazni. Napósled še podarí vsacemu po groši. „Táko je mož,“ zavpije Urša, „ta bodi naš učitelj!“

Baron. Videli bodemo.

Cerkov. Kaj sem hotel reči? — Potlej me je vprašal, kdo pri vašej milosti največ veljá, i kdo bi najbolje za-nj govoril. Rekel sem: „jaz i stari sluga Jakob.“ Pa me je poprosil, da bi šel k vam ter ga kako kaj prepороčil.

Baron. Ha! ha! ha!

Cerkov. V tem je on šel k županu, k njegovim svétnikom i drugim bogatejšim kmetom, proseč, da bi njegovo prošnjo krepko podpirali.

Baron. Vrlo dobro. Zdaj idi, pa mu reci, da se ga nádejem.

Cerkov. Kaj sem hotel reči? Da bi vsaj uže bil domá! Hopsasa, ali bode veselje! (Odide.)

ČETRTI PRIZOR.

Tona. Baron.

Tona. Ta krivim potem hodi, i to meni vse nič
nij po gôdi.

Baron. Nu, nu! ne sodimo prenaglo. Morebiti je
prišel iz kacega mesta, kder se ravnim potem
nič ne opravi; lazi ter se dobríka, mislèč, da
je tudi na kmetih tako.

Tona. Saj zdaj me nij več treba tukaj?

Baron. Bolje, da bodem v prvem pogovoru sam
ž njim. Skozi ključanico vendar slobodno malo
poslušate.

Tona. Nij spodobno! (Gre v svojo sobo na levo.)

Baron. Zakaj ne? Če se je nekedaj skozi okno
zaljubila, zakaj se zdaj ne bi skozi ključanico?

PETI PRIZOR.

Jakob. Baron.

Jakob. Gospod! vné stoji učitelj, Jernej Krivec;
rad bi se vam poklonil.

Baron. Nu, kako ti je po godi?

Jakob. Ne jako. — Vedno se priklanja i vsacemu
húli, a nikogar srčno v oči ne pogleda. Več
nego desetkrat me je imenoval največjega

prijatelja i pomočnika, ter me zagotavljal, da še nikdar nij videl tako lepih brk, kakor so moje.

Baron. To je, ali pa ne.

Jakob. Kaj njega moje brke brigajo? — Potlej mi je hotel za polič vina goljdinar potisnoti.

Baron. I ti si vzel?

Jakob. Grom ga udari! Pisano sem ga pogledal, da se je žival treslo od straha!

Baron. Ha! ha! ha! Reci mu, da pride sem.

Jakob (Odide; vne pri durih jezno zavpije): Slobodno!

ŠESTI PRIZOR.

Krivec. Baron.

Krivec. Blagor mi, ka vidim moža, kateri po vsej „Karnijolii“ sluje!

Baron. Menda vendar ne, gospod! — Kaj govorite? Zakaj slujem? —

Krivec. Slava! slava! slava! Vaše milostínje so po vsej Evropi znane; vaše radodarno srce osrečuje vsacega siromaka, kateri vaše pomoči išče.

Baron. Kosmata kapa! kdo vam je to laž na nos obesil? — Od kod jaz morem deliti milostinje?

Krivec. Zastonj, zastonj zakrivate svoja dobra

dela. — V očéh vam igra milo srce; na visocem čelu vam je dobrodelstvo zapisano.

Baron. Da bi vas vrag! Gospod, motite se! — H komu ste namenjeni?

Krivec. K prečestitemu šolskemu patronu, svojemu dobrotniku. — Ne bi se bil nadejal, da vas najdem še tacega mladeniča.

Baron. Jaz sem mladenič? Uže blizu šestdeset let travo tlačim.

Krivec. Nij mogoče! — Komaj kacih štirideset let.

Baron. Poródil sem se 1811. leta.

Krivec. Čudno! — Vidite, to so nasledki zmerne mladosti.

Baron. Laž je to! Bil sem v mladosti precèj nevgnan.

Krivec. Ne motim se, če rečem, da ste milostljivi gospod še krepek lovec.

Baron. Res je, lov je moja radost.

Krivec. Ne da bi se hvalil, tudi jaz kakšno zver zadenem.

Baron. Drago mi je. Lovec je družbe vesél.

Krivec. Kaj ne? — Pomf, pomf, pomf! Tako bode vsak dan grmelo. — Ne motim se, da gospod ljubite tudi kvarte?

Baron. Res časi tudi ktero vržem.

Krivec. Verjemite gospod, da sem ves mrtev na igro, kralj vseh kvartopircev; posebno bi po zimi vso drago noč tarok igral.

Baron. Oprostite! Namen vašega prihoda je —?

Krivec (bližaje se k uri). Vrlo lepa je ta ura, kakoršne še nijsem videl. Ako se potare, k meni jo pošljite; popravim jo, da je ne bode treba nikamor več v popravo dajati.

Baron. Ha! ha! ha! — To je, ali pa ne!

Krivec (bližaje s k omari). Omaro imate lepo, a treba bi jo bilo prelošati, kar vam storim jaz brez plačila.

Baron. Pasja dlaka! saj kakor vidim, znate poleg učiteljstva še mnoga druga rokodelstva.

Krivec. Res je! Ako učitelj hoče pošteno živeti, treba da zna vse, kar mu pomolí kakšen grošček. — Jaz sem črevljar, krojáč, kovač, ključaničar —

Baron. Nu! nu!

Krivec. Krznár, vrtár —

Baron. Rezár —

Krivec (povzame). Rezár, keblár, vozár —

Baron (tišči si ušesa). Prosim, prosim!

Krivec. Mislím da, kakor je graščakom stara navada, gospod svoje sosede tudi časi pogostite.

Baron. To je zdaj vse minolo, kar nij tlake i desetine.

Krivec. Da bi tako ne! Zdaj se je tudi graščaku stiskati. Pa vendar nij mogoče, da bi vsaj časih ne gostili, tako morda vsaj po dvajsetkrat na leto?

Baron. Ničlo odbijte! Samo na svoj rojstveni pa-
na svojega godú dan.

Krivec. Takrat bodem jaz pri mizi stregel; videli
boste, kako se mislim sukati. Gospod baron
Šenperg —

Baron. Zdaj mi je uže zadosti —

Krivec. Podarili so mi za strežbo srebrno urico. —
Evo! (Baronu uro kaže.)

Baron. Ne mučite me dalje svojim praznim
govorom —

Krivec. Gospá Šmidova mi je —

Baron. Da bi se ti jezik zavozlál! Kaj to mene
briga? Nam je treba učitelja, ne mizárja,
krznárja, vozárja, vrtárja, i Bog vedi, kacega
— arja. Mene streže stari sluga Jakob i ta mi
je dosti. Čemú je vse to brbranje?

Krivec. To je bil začetek moje prošnje, ktero še
le zdaj položím pred Vašo milost.

Baron. Odvadite se vendar te neslane ponižnosti!
Vi želite biti naš učitelj? — Govorite brez
okoliša!

Krivec. V vaših rokah je vsa moja sreča i ne-
sreča. Srečen, trikrat srečen bodem Jernej
Krivec, ako me za učitelja izvolite; nesrečen,
trikrat nesrečen, ako se nevrednejši od mene
postavi na šolski sedež.

Baron. Vaša spričala so dobra.

Krivec. Kaj ne, jako dobra! Orglati znam v fugah,
kakor nekdanji Bah; peti, kakor petelin, otroke

učiti z gladkim potem nach der Methodenbüchel.

Baron. Ali mislite otrokom tudi kaj nemščine privoščiti?

Krivec. Das vrštecih! O ich bin kein Slovenier, wenn man mir auch sagt, dass ich bin ein Deutschdümmling. In dem deutschen Sprache bin ich ein grosses Meister. Z. B. backen, halbvergangener Zeit: ich buck; bitten, ich butt; befehlen, ich befohl; dreschen, ich drusch; mallen, ich moll; essen, ich oss, und so beiter.

Baron (sam seboj). Bei mir wirst du schwerlich mollen und ossen, ti osel nevedni! — (Glasno.) Predno dalje govoriva, treba razodeti vam neko reč, brez ktere ne morete biti naš učitelj. Za pokojnim učiteljem je ostala vdova.

Krivec. Umejem.

Baron. Vrlo pridna ženska je; zdaj je pri meni.

Krivec. Umejem, umejem!

Baron. Jaz bi jo rad preskrbel i zaradi nje tudi učiteljske dohodke nekoliko poboljšal.

Krivec. O umejem, umejem!

Baron. A zakaj tako prokleta po lisičje gledate i se v stran smejete?

Krivec. Mili gospod! v meni ste pravega zadeli. Vzajem jo v tem hipci.

Baron. Predno ste jo videli.

Krivec. Kar je vam po godi, to jaz, predno vidim, hvaležen vzajem iz vaših rok.

Baron. Treba je vendar, da se poprej z vdovo seznanite. Tukaj na levo roko je njena soba. Zdravi! (Odide.)

SEDMI PRIZOR.

Krivec, (naglo potem) **Cerkovnik.**

Krivec (sam). Umejem, umejem, premili gospod. Če vdove ne vzamem, ne bodem učitelj. A kaj mi je storiti? Jaz sem siromak, a ta služba tolst zalóžaj. Kdor hoče dobro imeti, temu je tudi zló trpeti.

Cerkov. (naglo stopi v izbo). Dragi moj! kaj je? kako je? — Kaj je vam rekel gospod baron? — Ali je vam službo zagotovil?

Krivec. Vse je dobro. Služba je moja. Hajsasa! hopsasa! Cígu mígu!

Cerkov. Kaj sem hotel reči? — Naj pride na Vas vsa sreča! — Bog vam daj zdravje! Vaša žitnica bodi polna žita i sočivja!

Krivec. Hvala, hvala, dragi prijatelj! — Po koliko žita se pri vas vendar dobiva za bíro na leto?

Cerkov. Po deset mernikov pšenice, po deset rží, po deset ajde, po dva mernika sirka —

Krivec. Sirka? Čemú je sírek?

Cerkov. Za kruh, ljubček! Malo s prosom pomešan daje lep, rdeč kruh, ki je lačnemu vrlo

sladák. V Metliškej okolici i po Hrvatskem ga mej debeljačo sejó. — Nu, pažolja i družega sočivja po kakšen mernik, o božiči po deset hlebcev lepega kruha, o velikej noči po štiri-deset suhih klobas; prediva po sto povésem; štóle je na leto po kakih deset goljdinarjev; v dobrem vinskem letu kane tudi nekaj véder vina.

Krivec (naglo mu seže v besedo). Ali je vino po vaših goricah dobro?

Cerkov. Boljše vendar od Šmaverskega, s katerim so nekđaj Dóberniški učitelji otroke brati učili.

Krivec. Nu! nu! dohodki so še še, pa bodo celó poboljšani.

Cerkov. Le čajte! Če boste z ljudmi, to je, če se boste dobrikali, hvalili je, priklanjevali se jim, ž njimi se bratili, tudi kmet o bíri ne bode gledal pestí žita. Kaj sem hotel reči? Babe vam bodo dajale jajc, masla, kakšno pišče, pšena, šako moke, suhih sliv i krhljev, toda ljudi je treba hvaliti i gladiti. Posebno to vam prepóročam, da se o bíri založite z obojim tabakom, da po vaséh šale zbijate, da po godčevski rogovílite i tu ter tam kako posvetno zakročite; sicer vas bodo ljudje imenovali „puščobo“ i vas križem gledali, vaše petje, orglanje i učenje očitno grajali ter vam dajali samo na tesnem toliko, kolikor je pisano; še celó prizadevali si bodo, vas od kruha pehnoti.

Krivec. Vse to mi je uže davno znano. Učitelju se je v prah ponižati, ako hoče kruh jesti. Čudna je ta naprava, ktere nejma noben drug stan. Vendar me bode vse to z láhka stalo, ker sem uže od nekdej bolj na veselo stran zasuknen. Samo to bi se mi težko zdelo, če je tudi tukaj tista prokleta navada, da se ljudje po zimi pred mašo v učiteljevo sobo nagáze, tabak pokajo, zijala prodajajo, mladino pohujšujo ter učitelja i njegovo družino krížajo.

Cerkov. Ta drhal, žalibog, zahaja k meni! Kaj sem hotel reči?

Krivec. Če k vam dohaja, nič ne dé, samo Bog vam podari sveto potrpežljivost!

Cerkov. Kaj sem hotel reči?

Krivec. Zdaj še nekaj. Gospod baron mi je rekel, da če hočem biti učitelj, treba pokojnega učitelja vdovo vzeti.

Cerkov. I, nu —

Krivec. Kakova je ta ženska?

Cerkov. Kaj sem hotel reči? — Žena bi ne bila nápačna, da nij malo prepametna.

Krivec. Tega menda nij treba vprašati, ali je z gospodom posebno — i nu — znana? Saj veste, kam merim.

Cerkov. Tega ne vem. Kdo je, da bi mogel videti v človeško srce?

Krivec. Bodi si, kakor koli, vzamem jo, ako bi

si imel zaradi nje nos odgriznoti, kajti zaradi nje bode tudi služba poboljšana.

Cerkov. (čudi se). Zaradi nje? Poboljšana? Če je takoisto —

Krivec (seže mu v besedo). Tedaj je ta vdova, kakor nalašč.

Cerkov. Tedaj je dobra —

Krivec. Lepa —

Cerkov. Pristrčna —

Krivec. Bogata —

Cerkov. Rožica —

Krivec. Golobica —

Cerkov. Grlica —

Krivec. Et caetera —

Cerkov. I tako dalje.

Krivec. Gospod baron je tudi rekel, da bi jaz ž njo precej govoril.

Cerkov. Lejte si, pa govoríte! Le tukaj potrkajte. (Pokaže vrata v Tonino sobo.)

Krivec. To nij spodobno. Pojdiva rajša domú, da pri vas napišem listek, a vi ga njej ponesete i mene malo preporočite.

Cerkov. Kaj sem hotel reči? Vam storim vse, kar je v svetu mogoče.

Krivec. Mej nama je, kakor nekakšna ideen-oslacjacion. — Treba da se pobrativa.

Cerkov. Hvalo! Jaz ti, Vi ti.

Krivec. Ali to se zgodí samo pri bokalu dobre kapljice.

Cerkov. To se vé! (Odideta.)

OSMI PRIZOR.

Tona, potem Baron.

Tona. Šel je. — Kdo mi ne bi oprostil, če sem malo skozi ključanico gledala? Mladenič je še lep, ali — sicer mi nij nič po godi.

Baron (stopi v sobo). Nu! ste li ž njim govorili?

Tona. Še ne.

Baron. Kako je to? Saj sem mu rekel, da bi z vami govoril.

Tona. S cerkovnikom sta precèj dolgo besédila, a potem reče učitelj, da mi hoče poprej pisati.

Baron. Hm, hm, hm!

Tona. To mi je vrlo drago. Jaz imam neko misel, katero bi rada zvršila, če mi dovolite.

Baron. Govorite!

Tona. Kaj ne, očka, tega vi ne želíte, da bi me ta človek samo zaradi službe jemal?

Baron. Tončka! ako bode videl, da ste še tako mlada —

Tona (seže mu v besedo). Ne sme me videti. Vaša kuharica me bode namestovala.

Baron. Moja kuharica?

Tona. Priletna je.

Baron. Ima uže nad štirideset let.

Tona. Niti lepa nij.

Baron. Bog me, da ne!

Tona. Zarobljena je.

Baron. Jezična.

Tona. Njej hočem za kake pol ure posoditi svoje ime.

Baron. Kaj mislite, da jo vzame?

Tona. Pa če jo bode volján vzeti? — Če zaradi službe zatisne obé oči? —

Baron. Če to storí, nij nič vreden!

Tona. Ako nij nič vreden, pa ga niti jaz ne vzamem.

Baron. To se ve, da ne. — Nu, nu! to bode smešno! — (Skozi vrata pokliče.) Kde si? Marjeta!

DEVETI PRIZOR.

Marjeta. Prejšnja.

Marjeta. Kaj zapovedate, „'er gnaden“? — Oh, spet je treba tožiti!

Baron. To je vsak dan.

Marjeta. — Pri nas gre vse križem kražem. Tako je, ker so „'er gnaden“ predobri. Zjutraj je dekla skledo ubila, i lovski hlapec je kos slanine odrezal, rekoč, da psi ne jedé ovsenega močnika, če ni zabéljen.

Baron. Psom je treba časi tudi kaj boljšega dati.

Marjeta. Starec Jakob —

Baron. Molči, molči, i poslušaj! Gospá učiteljica te nekaj potrebuje, i drago mi bode, ako storiš, kar bode zahtevala. (Odide.)

DESETI PRIZOR.

Marjeta. Tona.

Marjeta. Kaj zahtevate, ljuba moja? — Da vam kave skuham? — da vas spletem? ali morebiti da vam to ali óno v sobo prinesem?

Tona. Nič tega. — Oj, Marjeta! treba se mi je zopet možit.

Marjeta. I, nu, to bi ne bila taka nesreča! Jaz sem imela tri može, i za vsakim sem po krščanski jokala; kdo ve, kaj bi bilo, kader bi se mi še kakšen četrti oglasil! Ne pomišljajte se; brez pomisleka se možite.

Tona. Po volji gospoda barona bi vzela novega učitelja.

Marjeta. Učiteljica učitelja, — to bi bilo dobro, jako dobro. Kako ga svet imenuje? — Od kod je prišel? — Kakšen je? — Kako se nosi?

Tona. Nijsem ga še videla. — Izkušala bi ga rada poprej; i ker vem, da ste vi pametna ženska, torej bi vas poprosila.

Marjeta. Mene? I nu, v teh rečeh sem jaz pre-

metêna. O jaz znam moŕake izkuŕati! — Ali kako, ljuba moja, kako?

Tona. Saj pride sem, da bi me videl i zmanoj govoril, a vi boste mene tukaj namestovali.

Marjeta. Jaz, ka sem nekaj starejša od vas?

Tona. Saj ne vé, koliko sem jaz stara.

Marjeta. Tisto uŕe; ali pomislite, ako bi se vendar kaka nesreča pripetila.

Tona (čudéč se). Nesreča?

Marjeta. Ljuba moja, vidite, jaz sem ŕe tako nekako v najboljših letih; ako se v mé zagléda?

Tona (s smehom). Jako rada vam ga dám!

Marjeta. Le smejte se! Mislite, da je to v mojih letih nemogoče? Koliko zalih mladeničev se je uŕe v mé zaljubilo! Koliko se jih ŕe zmerom nahaja, ki bi se imenovali srečne, ako bi jim bilo dovoljeno, da bi se smeli samo oblačila mojega telesa doteknoti!

Tona. Res je! Kdo ve, kaj Vas ŕe posebnega čaka!

EDNAJSTI PRIZOR.

Cerkovnik (stopi naglo v izbo). **Prejšnja.**

Cerkov. Kaj sem hotel reči? — (Vdovi se bliŕaje.) Predraga, čestitljiva gospa učiteljica! V praŕnjem oblačilu sem prišel k vam ter vam podajem pismo zalega gospoda, kateri bode po

sedàj lomil naše orgle i otesaval naše otroke
v šoli.

Tona (čudéc se). Učitelj piše? Meni? (Vzame list
ter ga odpečati.) Glejte, pa še celó v pesmi je
pismo zloženo.

Cerkov. Pila sva vkupe vrč dobre vinske kapljice
ter se pobratila. Od vina vnet vzame naglo
pero mej prste, pa vam napiše listek, poln
pesniškega ognja.

Tona (bere):

Vže davno si mi pred očmi igrala,

Če tudi nijsem videl te nikdár;

Z ljubeznijo si čisto me navdála,

Zbudila v meni ti do sebe žar.

Osoda je od nekđaj odločila,

Da jaz i ti — bi mož i žena bíla.

Učiteljica spet imenována,

Po meni sreče spet dobiš poln koš;

Zahvali se, da zopet si iskána,

Da je učitelj tvoj prihodnji mož.

Spet bodeš, Tončka, v hiši kraljevála,

Ka te iž nje je smrt možá pregnala.

V lepoto tvojih bistrih zób zamaknen,

Ne jem, ne pijem, siromák medlím;

Lovím, ko slepec se, povsod spotaknen,

Ker čujem v noči i po dnevi spim.

O daj, o daj, da brž se s taboj sklenem,

Da v plámenu ljubezni ne povenem!

Cerkov. (z rokama ploska). Bene, benissime!

Marjeta. Jako lepo je! Ták zna ták!

Tona. Pevec je, kakor nekdanji Preširen.

Marjeta. Rajni učitelj nij znal tega, za ves svet ne!

Tona (smejóč se). Tako sem ganena, da se mi solze utrinjajo.

Cerkov. Mislím, da bode vse po vas gorélo, kader ga boste videli. Kaj sem hotel reči? Tenek je, kakor šiba, pa visok, oči ima modre, lasé kostanjave, rdeč je, kakor pireh; nosi črn frak, svilén brezrokávník, bele hlače i jako, jako lepo ruto za vratom. Njegovej lepoti se ljudje zeló čudežávajo. — Kaj sem hotel reči? Tako zalega škrica še nikoli nijsem videl, kar živím. I — poslušajte me! — ta „škric“ se je — z manoj pobratil!

Tona. Pojdite i recite mu, da se ga nadejem.

Cerkov. Kaj mu porečem? — „Bratec“, porečem, „pojdi, tvoja nevesta v plamenu velike ljubezni umira!“ (Odide.)

Tona. Pripravite se Marjeta, k njegovemu prihodu!

Marjeta. Saj sem uže pripravljena. Ali še vas opominjam, ljuba moja: pomislite dobro, kaj delate! Če se moje lepote navzame ter se v mé zaljubi? —

Tona. Pa ga vzemite vi; saj vam ga ne braním! (Odide.)

DVANAJSTI PRIZOR.

Marjeta (sama).

Saj ga tudi gotovo vzamem. Njegov list me je tako prešinol, da se vsa nekako drugačno čutim. Vse se mi nekako lepše dozdeva, nego poprej. — Prvič bodem od njega zahtevala, da mi kupi za nedelje i praznike sviléno oblačilo. To se vé, da bodem tudi klobuk nosila. — (Grozéče.) Čajte, čajte babe, ka me zdaj tako zaničujete i za vrata méčete! Župánjo, mesaríco, zdravníkovko — vse vas jaz gospa učiteljica v prah pogazim! — (Poslušá.) Zdi se mi, da nekdo sem gre. Oh, da nijsem tistega zelénega kríla oblekla! Sirota se nijsem tega nadejala! — Da bi vsaj tako umazana ne bila, kakor kravja dekla! Pa kaj! kar obleka ne daje, namestuje moja lepota.

TRINAJSTI PRIZOR.

Krivec. **Marjeta** (drug drugemu se priklanjata).

Krivec (sam seboj). Gorje! To je prokleta robata i stara kost v zgrbávščeni koži!

Marjeta (sama seboj). Lep i zal mladenič je!

Krivec (sam seboj). Od te lesníke bodo zobjé skomínasti.

Marjeta (sama seboj). Očí ti ima, kakor ískro, da v živo srce sezajo.

Krivec (glasno). Ali sem tako srečen, da vidim vdovo rajnega učitelja?

Marjeta. Kako pak! Uže sedem let sem vdova.

Krivec. Mislím, da je gospod učitelj še le nedavno umrl?

Marjeta. Učitelj? Saj res, prav govorite! Ali žalostnej vdovi so dnevi dolga leta. (Sama seboj.) Kmalu bi se bila zagovorila.

Krivec. Taka izguba se težko nadomesti.

Marjeta. Nikdar!

Krivec (čudeč se). Nikdar? Gorje meni!

Marjeta. To je — kar se njegove starosti tiče; imel je uže nad 70 let.

Krivec. I nu! starost se toliko ne gleda, če je vse drugo dobro.

Marjeta. O kar se tega dostaja —

Krivec (seže jej v besedo). Smem upati, da vas zopet nazaj povedem v zapuščeno hišo, v kateri ste poprej tri ógle po konci držala?

Marjeta. Gospod, Vi ste še tako mlad, a jaz —

Krivec. Nu — vi?

Marjeta. Imam uže nekaj nad dvajset let. Pošteno življenje ohrani lepoto —

Krivec (seže jej v besedo). I pridnost.

Marjeta. Ne da bi se hvalila, ves dragi dan letam, vrším i ropotam s ključi. S pridnostjo sem si uže nekaj pridobila, i ako bi se morda

še kedaj možila, možu bi ne bilo prenapačno. —
Skrinje so do vrha polne platna.

Krivec (čudeč se). Skrinje? — Torej je več skrinj? —
Do vrha? — Take skrinje so prave skrinje
mirú i sprave!

Marjeta. Škatlice so polne srebrnine.

Krivec. Škatlice? Torej je več škatlic? — Ljubka
moja, v tacih škatlicah je ljubezen zaprta!

Marjeta. Imam tudi gotovine.

Krivec. Gotovine! — Srce moje, grlica moja,
taka gotovina je gotovina zakonske zvestobe!

Marjeta. Na leto mi daje lepe obresti.

Krivec (sam seboj). Na mojo dušo! saj ta ženska
nij tako zoperna, kakor se mi je zdela na
prvi pogled. — (Glasno.) V vaših rokah je
moja sreča. Usmilite se me! Vzemite me!
Prosim vas ponižno! (Poklekne.)

Marjeta. Oh, vstanite! prosim vas, vstanite! Meni
je tako čudno okolo srca! —

Krivec. Vi ste moja! Zaveza je sklenena! Blagor
meni! Izustite mojo srečo! — Prosim! —

Marjeta. Torej se ne šalite?

Krivec. Oh, nikakor ne! — Hitro, hitro, golo-
bička!

Marjeta. Mogla bi si misliti, da ste se morebiti
zaljubili samo v moje platno, polne skrinje. —

Krivec. Tega vendar ne mislite!

Marjeta. Ali morebiti v srebrnino?

Krivec. Bog ne daj!

Marjeta. V gotovino?

Krivec. Molčíte nu!

Marjeta. Morebiti v dobro službo? — Kaj bi morda bilo, ako bi jaz ne bila učiteljska vdova?

Krivec. Bodite si, kar hočete, vaše lepote sem ves navzet, i torej tudi vas vzamem.

Marjeta. Sladki dobríkavec! Moje srce je uže vaše, náte še roko! (Podá mu roko.)

Krivec (roko poljubivši). Blagor meni!

Marjeta (objame ga). I meni!

Krivec (iztrga se jej iz rok). Grem hitro po zlat prstan, da ga denem na vašo zalo ročíco. S perutnicami sladke ljubezni odletim ter povrnem se, predno se bodete nadejala! (Odide.)

ŠTIRINAJSTI PRIZOR.

Marjeta, potem Baron i Tona.

Marjeta. Moj je, pa je mir besedíj! Slišíte, da je moj? — Moj je! — Ahà, gospa učiteljica, ka ste mislila: kaj mi, stara Marjeta more! — Vendar je moj! — I to je vam uže prav! Tudi jaz imam še zmerom nekaj tistega vabila, v katero se mladeniči lové.

Baron (s Tono stopi v sobo). Nu, Marjeta, kaj je? — kako je?

Tona. Povédi!

Marjeta. Kaj hčem pripovedovati? — Vse je gotovo. On je moj, jaz njegova! — Nič ne krivíte mene, Vi nesrečna vdova, ker ste vsega tega sama kriva.

Tona. Vém, da sem! Treba, da se ti umaknem!

Marjeta (baronu). Če tedaj „er gnaden“ dovolite, da ga vzamem —

Baron. Zakaj ne? Ha! ha! ha!

Marjeta. Meni se res gospa učiteljica smili; a vsak ima vendar sebe najrajši. — Od ljubezni ranjeni mladenič bi si utegnil kaj žalega storiti!

Baron. Ha! ha! ha! ha! ha!

Tona. Ha! ha! ha! ha!

Marjeta (Toni). Le smejte se! Kdor se prehitro smeje, tak se časi prepozno joka! Po godi sem mu, tako po godi, oh da me je zagotovil: njegova bodem, ako bi niti učiteljska vdova ne bila. To vam je, mislim, zadosti! Ha! ha! ha! ha! — Vam je uže prav, presneto prav! (Odide.)

PETNAJSTI PRIZOR.

Tona. Baron.

Tona. Ta človek nij nič vreden, — kaj ne, očka?

Baron. Nij vreden črvívega oreha. Samo da bi drugi boljši bil od njega!

Tona. Pa ako bi niti ne bil! — Kaj je meni do

tega? — Saj rada zmerom ostanem pri vas. Kolikor mi bode mogoče, vam hočem streči na starost. Saj hčere potrebujete, i meni — tudi pri vas mi je dobro. (Poljubi mu roko ter odide.)

Baron (sam). Kaj mi je storiti? — Če je drugi tudi tako motovilo, kakor ta, — potem jo starec še — sam vzamem. (Nekdo trka.)

Baron. Svobodno!

ŠESTNAJSTI PRIZOR.

Raven. Baron.

Raven (govori moški, pogumno i pametno). Ste li vi gospod baron Murten?

Baron. Jaz.

Raven. I jaz sem učitelj Raven.

Baron. Vi?

Raven. Pisal sem Vam bil.

Baron. List sem prejel.

Raven. Zdaj sem prišel po odgovor.

Baron. Dobro! Ali tudi svetinjo imate?

Raven. Službe ne imejoč sem se bojeval s Prusom.

Baron. Kde?

Raven. Na Češkem, tudi pri Kraljevem Gradci.

Baron. To kaže, da ste pogumen mož.

Raven. Moja spričala naj me priporočajo, a ne svetinja. (Podá mu spričala.)

Baron (pregledavši spričala). Dobra so, vrlo dobra; vi ostanete naš učitelj.

Raven. Lepa hvala!

Baron. Skoro bi bil pozabil. Ali ste oženjeni?

Raven. Nijsem.

Baron. Morda ljubite kako deklico?

Raven. Ne ljubim.

Baron. Če boste učitelj, menda se bode vendar treba ženiti?

Raven. Ne vérujem.

Baron. Jaz vem za dobro žensko —

Raven. Lepa hvala!

Baron. Vdova je rajnega našega učitelja, mlada, ljubeznjiva ženska, — zaradi nje bi jaz tudi službo poboljšal.

Raven. Jaz sebi malo potrebujem.

Baron. Kakor vidim, moja ponudba vam ne godí?

Raven. Ne, plemeniti gospod.

Baron. Zakaj ne?

Raven. Da bi se imel ženskej glavi zahvaliti za službo, — to bi ne bilo lepo.

Baron. To je res, ali ko bi se ta služba ne dobila brez ženske glave?

Raven. Potem se rad obojemu odpovem.

Baron. Pa ako bi se ženske morda prijele vaše očí?

Raven. Ne kaže.

Baron. Ko bi se vá-njo zaljubili?

Raven. To se ne zgodí.

Baron. Redki so, ka bi se v mladih letih ne zaljubili.

Raven. Ljubil sem — ali moja ljubezen je bila neumnost, da bi tako ne!

Baron. Morda zaradi nezvestobe? —

Raven. O ne! — Katero sem jaz ljubil, ta se je uže omožila.

Baron. Deklic je po svetu dovolj.

Raven. Jaz morem samo eno ljubiti. Zagotavljam, da te deklice, ako tudi nikdar nijsem ž njo govoril, vendar še zdaj nijsem pozabil. Štiri leta je uže minolo, kar sem jo zadnjič videl, ali čutila do nje si ne morem zadušiti.

Baron. Govorite, da se nijste nikdar ž njo menili?

Raven. Samo videl sem jo.

Baron. Morda samo skozi okno?

Raven. Res je — skozi okno.

Baron (sam seboj). Tako je ta reč? Zdaj mi je nekaj na misel prišlo. (Glasno.) Ali nijste pozneje nikoli po njej vprašali?

Raven. Nikoli ne; mislim, da je srečna; pa ako bi niti ne bila, vendar je bolje, da jaz tega ne zvem.

Baron. Pa če je vdova?

Raven. Ne verujem.

Baron. Ali je bil ženin še mlad?

Raven. Mislím.

Baron. Ali ga nijste videli?

Raven. Nikoli ne.

Baron. Niti niste po njem vprašali?

Raven. Čemú?

Baron. Žensko, ktero sem vam jaz namenil, vendar vsaj malo pogledajte.

Raven. To mi nič ne pomaga.

Baron. Pri meni je v hiši.

Raven. Zdravi ostanite!

Baron. Kakor vidim, nehčete imeti službe?

Raven. Nehčem! (Hoče oditi.)

Baron. Počakajte vendar malo, da vsaj žlico juhe z manoj zajamete. (Odpre vrata v Tonino sobo.)
Tončka! Prosite tega gospoda, da bode z nami denes kosil.

SEDEMNAJSTI PRIZOR.

Tona. Prejšnja.

Raven (Tono zagledavši). Kaj vidim!

Tona. On je!

Raven. Ona je!

Baron. Kaj? Ali sta si znana?

Tona. Pred nekoliko leti sem jaz —

Raven (seže jej v besedo). Ko sem bil v osmej šoli —

Baron (seže mu v besedo). Ali sta si morebiti nasproti prebivala?

Oba. Da — jaz — ona — on —

Baron. Ha! ha! ha! to je smešno. — Gospod!

pred štirimi leti ste večkrat želeli, Toni povedati, da jo ljubite, a niste smeli, i zdaj, ko smete, molčíte, kakor riba.

Raven. Ali ta je —?

Baron. Vdova, o ktorej sem poprej govoril.

Raven. Prečudno! — Ta je tista, katero sem jaz ljubil.

Baron. Pa jo še ljubite. — Kaj bi dalje onégala! Podajta si roki! — Nikoli nijsta govorila; vaju prva beseda bodi — nu katera? —

Raven. Pristrčna moja!

Tona. Ljubi moj! (Poljubita se.)

OSEMNAJSTI PRIZOR.

Marjeta (pražnje oblečena stopi v sobo). **Prejšnji.**

Marjeta. Prišla sem. — Moj prihodnji mož samo zdolaj še nekaj pribija, — kmalu bode tukaj.

Baron. Zdaj bodeš imela dva moža.

Marjeta (čudi se). Dva? — Kako bi to bilo? — Eden mi je dosti.

(Krivec i cerkovnik nastopita.)

Krivec. Koder hōdim, povsod se oziram, kde bi kaj bilo pripraviti. Vratca pri golobinjáku so bila malo razdrta, pa sem —

Cerkovnik (seže mu v besedo). Popravitil.

Krivec. K samokólnici sem —

Cerkov. Nov osník naredil.

- Krivec.* Kuhinjsko ključanico sem —
- Cerkov.* Popravit.
- Krivec.* V grablje sem —
- Cerkov.* Nov zob zabil.
- Krivec.* Koso sem —
- Cerkov.* Sklepal.
- Krivec.* Lonec —
- Cerkov.* Zvezal.
- Krivec.* Nože —
- Cerkov.* Nabrusil.
- Krivec.* Et caetera —
- Cerkov.* I tako dalje.
- Krivec* (baronu). Zdaj sem se prederznol k vam priti i vam povedati, da sem volján poročiti se s to pošteno vdovo. (Pokaže Marjeto.)
- Marjeta.* Niti jaz se nijsem dolgo pomišljala, kaj mi je storiti; sklenola sem, poročiti se s tem gospodom (pokaže Krivca), i to vam, Tona, vam na jezo, ker ste me po strani pogledovala. Ha! ha! ha! — Prav se vam godí.
- Cerkov.* (Toni). Kaj sem hotel reči? Prokleta prav!
- Baron.* Molči, terús! Kdo te tukaj potrebuje? — Poberi se ven, sicer pokličem Jakoba. Gorák ti je, — znaš ga dobro. —
- Cerkov.* Kaj sem hotel reči? — Znam ga, znam. Da bi ga hudič! (Naglo odide.)
- Baron.* Zdaj poslušajte! Bilo je nekoliko pomote. (Krivicu.) Mislite, da je ta ženska vdova rajnega učitelja?

Krivec. Kaj ne bi mislil? Saj vém, da je.

Baron. Motite se; ta je! (Pokaže Tono.)

Krivec (strmeč). Ta? — I nu, ta je še boljša!

Marjeta. Boljša? — Tako? — Prebita motoróga!

Škrícar hudobijánski! Príkazen grdogléda!

Baron. Mislite dalje, da ste vi izbrani za učitelja? —

Krivec. Saj sem res!

Baron. Motite se; ta je! (Pokaže Ravna.)

Krivec. To bi bil sam zlodej!

Marjeta (jezno). Ali tako se ménimo? — (Udari ob mizo.) Jaz da bi ostala brez moža? —

Tona. Marjeta! kdor se prehitro smeje, tak se časi prepozno joka, ha! ha! ha! ha!

Marjeta. Kar je preveč, preveč je, ljudje božji! Brez moža! brez moža! Lorbarjeva je ta! (Téka gori i doli.) Samo da mi ne bi kri v glavi zevréla!

Baron. Molči! — (Krivcu.) Vi gospod, poslali ste mi bili davno pred dohodom spričála; po cerkovniku ste se meni preporočali; mojemu slugi Jakobu ste hoteli goljdinar potisnoti, da bi za vas bil govoril; bogatejše kmete ste na svojo stran obračali, da bi za vas prosili; vdovo ste hoteli vzeti, predno ste jo videli; poročiti ste se hoteli z mojo staro kuharico, misleč, da je vdova rajnega učitelja, — to so krivi potje, ka morda samo po vélicih mestih veljajo. — A ta gospod (pokaže Ravna) je samo ob kratkem

povedal, kar je bilo treba; nij mislil vdove
vzeti, — celó videti je nij hotel. To je bil
ravni pot, i — zapazite si dobro: ravni
pot, najboljši pot.

Marjeta. Oh, brez moža! — Bog se stokrat
usmili, ali pa še večkrat!

(Zagrinjalo pade).

